

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-532

1.6.2021

If Skadeforsikring NUF

Bygning - innbo (kombinert)

Skader som følge av sprengningsarbeid – plutselig?

Sikrede meldte om skader som følge av sprengningsarbeid på naboeiendommen. Selskapet rekvirerte en takstmann for å befare eiendommen. Ifølge takstmannen hadde sprekkene i flisene på nivå 2 og 3 av terrassen oppstått som følge av én sprengning. Videre konkluderte takstmannen med at skader på nivå 1 på terrassen og sprekker i fugemassen var indirekte skader forårsaket av setninger. Selskapet innvilget erstatning for skadene som ifølge takstmannen skyldtes én sprengning og avslo øvrige skader. Sikrede bestred oppgjøret og gjorde gjeldende at hele skadeomfanget skyldtes én rystelse. Selskapet anførte at det ikke kunne sannsynliggjøres at øvrige skader hadde oppstått plutselig. Sikrede innhentet en uttalelse fra en sivilingeniør hvor det ble lagt til grunn at alle skadene sannsynligvis hadde oppstått som følge av den kraftigste rystelsen. Selskapets takstmann bestred sivilingeniørens uttalelse og fastholdt sin tidligere konklusjon. Nemnda kom til at sikrede ikke hadde krav på ytterligere erstatning.

Saksfremstilling

Saken gjelder erstatningsoppgjøret etter skader som følge av sprengningsarbeid.

Sikredes forsikring har følgende vilkår:

HVILKE SKADER DEKKES

Forsikringen gjelder fysisk skade på ting inntruffet i forsikringstiden. Utgifter til vedlikehold og forbedringer er unntatt.

Forsikringen gjelder ved:

(...)

4.6 Andre plutselige og uforutsette skader enn de som er omhandlet av punktene over

Unntatt er:

(...)

Skade som skyldes setninger, latente spenninger i bygningen, jordtrykk, utilstrekkelig eller sviktende fundamentering, materialfeil, rust, korrosjon, annen tæring, svak eller feilaktig konstruksjon.

(...)

Sikrede meldte om skaden til selskapet 16.6.20. Selskapet engasjerte takstmann L. for å befare eiendommen. Under overskriften "Hva forårsaket skade, og hvorfor?" i rapporten av 17.6.20 hitsettes:

Setningsskader ifb. rystelser

Det er mest sannsynlig både direkte skader og indirekte/akselrert aldringsskader som relateres til sprengingene.

Direkte skader:

Det er utført bergsprenging inntil ca 1 meter fra sokkel til natursteinsmur. Det er direkte skader i områder hvor natursteinsmur har hatt store bevegelser og løftet opp stein, med påfølgende knekkpunkt på fliser.

Følgende er registrert som direkte skader :

NIVÅ 2:

Her har naturstein mest sannsynlig hevet seg ifbm sprenging og knekt opp fliser i ett mindre område.

NIVÅ 3 :

Her har naturstein mest sannsynlig hevet seg ifbm sprenging og knekt opp fliser. Direkte skader anses som svært sannsynlig har oppstått ifbm med en spesifikk sprenging og anses å være en plutselig hendelse.

Akselrert aldring / indirekte skader:

Rystelser kan i spesielle tilfeller forårsake setninger i grunnen og deretter lede til setningsskader

Følgende er registrert som akselrert aldring/indirekte skader:

NIVÅ 1:

Betongplate på nivå 1 er mest sannsynlig utført som en selvstendig armert betongplate og har ikke noe sammenbinding til eksisterende betongmur,

Flis ligger uten ekspansjonsfuge fra betongplate og inn over topp mur. Ifbm setninger i plate har dette medført brudd på flis i overgang mellom støpt støttemur og støpt plate. Basert på hvordan denne konstruksjonen er løst med flis som ligger over både mur og plate er skade påregnelig og vil skje når det oppstår setninger under plate.

FELLES ALLE 3 NIVÅER :

Det er registrert sprekker i sementbasert fugemasse i områdene mot teglstein og mot naturstein Det er benyttet sementbasert fugemasse mellom skiferfliser og stein. .En sementbasert fugemasse vil ikke kunne fange like godt opp bevegelser som en elastisk fugemasse vil gjøre.

Ved setninger vil derfor sprekk mellom fugemasse og mur oppstå.

Bilder som ble tatt 7. Jan 2020 viser ikke noe indirekte skader mot teglsteinsmur. Rissene har oppstått ifbm setninger som har oppstått under sprenging.

Indirekte skader/akselrert aldring med påfølgende setninger har mest sannsynlig ikke oppstått i forbindelse med en spesifikk hendelse, men ved flere sprenginger. Flere rystelser har medført at underliggende masser har "satt seg"

Skadeomfanget beskrives slik i rapporten:

Skade på flislagt overflate hvor flis har brudd, samt skade på blomsterkasse.

Den 14.7.20 innvilget selskapet erstatning for den del av skaden som ifølge takstmann L.s rapport oppsto som følge av én enkelt sprenging. Selskapet avslo imidlertid dekning for skader oppstått som følge av flere sprenginger. Ifølge selskapets kalkyle ville reparasjonen koste kr 8 964. Arbeidspostene inkludert i kalkylen er bl.a. flislegging og innkjøp av ny blomsterkasse. Etter fradrag av egenandelen på kr 6 000 (minus den opptjente fordelen på kr 400) ble erstatningsbeløpet kr 3 364.

Sikrede sendte en klage på oppgjøret 25.7.20 og anførte at hele skadeomfanget kan ha oppstått som følge av én rystelse. Sikrede anførte videre at han ikke skulle betale egenandel da den som var ansvarlig for sprengingen eller deres forsikringsselskap skulle dekke kostnadene.

Selskapet forklarte 17.8.20 at enkelte skader ikke dekkes da det ikke kan sannsynliggjøres at de har oppstått plutselig. Selskapet viste også til at selskapet kun kan kreve regress for skader som dekkes av forsikringen.

Sikrede innhentet et pristilbud fra murmester N. for utbedring av terrassen. Ifølge pristilbudet av 25.8.20 kan terrassen utbedres for kr 42 500 inkl. mva. Videre er utbedring av skadet betong estimert til mellom kr 12 500–100 000 inkl. mva.

Den 1.9.20 krevde sikrede en ny vurdering av saken. Selskapet opprettholdt avgjørelsen 3.9.20.

Sikrede har fremlagt en e-post fra sivilingeniør H. med kommentarer til takstmann L.s rapport fra siv.ing. H og byggmester K. Følgende fremgår av e-posten datert 30.11.20:

- * Det er ikke medtatt at det har oppstått setninger og oppstått en glippe mellom teglstein og tørrmur på hushjørnet nærmest området med størst sprengningsaktivitet. Det er i underkant teglstein brukt fagmessig fleksibel fuge.
 - * Det er ikke medtatt at tørrmur (...) har utglidninger og deling av stein som vitner om en kraftig ladning.
 - * Den sprengningsrapporten som undertegnede har sett bærer preg av spesielt en kraftig salve. Det er ikke angitt hvor det er montert rystelsesmålere. Rapporten angir at målerne har vært plassert på (X) som ligger mer enn 50m fra sprengningspunktene. Det er ikke mulig å se merker etter festepunkter for rystelse målere på (X). (X) ligger kun få meter unna sprengstedet og uten at det utføres særdeles aktsom sprengning vil det være overveiende sannsynlig at den kraftigste salven har forårsaket skadene. (...)
 - * Det legges i rapporten liten vekt på at en av salvene har vært så kraftig at den har flyttet en meget tung benk med betong understell flere meter. Samt at øvrige kraftige hagemøbler ble flyttet o veltet. At en benk med solide fundamenter som veier 40-50kg. Blir flyttet flere meter av en salve underbygger at sprengningen ikke har vært spesielt aktsom.
 - * Det skilles i rapporten mellom direkte og indirekte skader. Undertegnede og (K) konkluderer med at alle skadene er direkte og med overveiende sannsynlighet skyldes en kraftig rystelse. Det området som (L) hevder er indirekte skadet av setning, vurderes som en knekkskade nøyaktig i overgangen mellom det store kvadratiske område og en smalere gang mot bakre inngangsdør. Kantskadene rundt kvadratet er tegn på at området samlet har vært hevet under en sprengningsbølge og medført omtalt knekk. Dette underbygges av skader og forflytninger på/av steiner i tørrmur.
 - * Setninger slik som (L) beskriver kan vi vanskelig skal oppstå helt lokalt av et slikt omfang uten at det også kan observeres setninger på øvrige konstruksjoner. (X) er ikke et klassisk teglsteins bygg, alle bærende konstruksjoner er i tre og teglstein er montert på vinkler i bunn og innfestet til bærekonstruksjon. Det vil basert på Langedals rapport og konklusjon om at de oppståtte skadene skyldes setninger være overveidende sannsynlig at en vil finne tilsvarende setninger i øvrige konstruksjoner. Det er ikke registrert tegn til slike skader noen steder hverken innvendig/utvendig eller i fasader.
- (...)

Vi kan vanskelig forstå at de oppståtte skadene ikke utelukkende stammer fra det desidert kraftigste sprengningen som også forårsaket forflytninger av tunge gjenstander som ellers aldri beveger seg.

Selskapet oversendte deretter kommentarer fra deres takstmann til e-posten fra siv.ing. H. Der fremgår det:

4. Vedr. flytting av løse gjenstander.

(...)

Å vektlegge flytting av løse gjenstander i en rapport er vanskelig når ikke takstmann vet om det er rystelser fra en eller flere salver eller om det er andre årsaker til at denne ikke sto på sin vante plass.

Men om det skulle være som (H) skriver: *" At en solid benk med solide fundamenter som veier 40-50 kg blir flyttet flere meter av en salve underbygger at sprengingen ikke har vært svært aktsom"*

Her relaterer (H) til en sprengning, men jeg finner det svært merkelig at det kun to gulvfliser i nærheten av benkens fot som har sprukket og ikke mange flere / at ikke denne salven har gjort mye større skade om salven er så kraftig at en benk på 40-50 kg blir flyttet flere meter fremover terrassen.

Det har vært utført 26 sprengninger på naboeiendom og skaden på flis kommer nok ifbm en sprengning (direkte skade) Her er flis montert ut over naturstein og ett mindre løft i stein vil knekke opp del av flis som ligger over naturstein.

Mest sannsynlig årsak til at benk skal ha flyttet seg flere meter fremover er rystelser fra flere salver og ikke bare fra en.

5. Direkte / indirekte skader.

De to siste bildene i rapport er tatt i området mellom garasje og platting viser at det er etablert en sokkel for mur, samt over dette en støttemur for tilfylling av masser for flislagt terrasse/platting.

Jeg finner det vanskelig at en mur forankret til sokkel / fjell skal kunne løftet seg på linje med en løs stabelt natursteinsmur ifbm en sprenging.

Det vil være mer sannsynlig at oppfylte masser ikke har vært komprimert tilstrekkelig / at det har vært utvasking av underliggende masser som har medført setninger i underlag, med påfølgende bruddkant på flislagt overflate mellom flytende plate og mur mot fjell.

Problemet er at valgt løsning med å flislegge fra flytende plate og inn over fast mur uten ekspansjonsfuge vil gi bruddkant over tid da det er naturlig med setning under tilfylte masser og mur mot fjell ikke får tilsvarende setninger. Denne typen skader er påregnelig pga feilaktig utførelse.

Dette bekreftet også representant for Murmester (N) as som var på besikt hos ft.

Sikrede krever ytterligere erstatning og anfører at skadeårsaken er sprengningsarbeid med nærmeste salve seks meter fra skadestedet og løsning av bergmasser én meter fra skadestedet. Takstmannens skadebeskrivelse inneholder i hovedsak skadene slik sikrede har registrert dem med unntak av at tre blomsterkasser er skadet. Uansett utslag på rystelsesmåler, er utløste krefter eneste årsak til destruksjonen. Det er én sprengning som har beveget maskinsteinsmurer, armert betongdekke mv. og vært ødeleggende. Det er usaklig og meningsløst å bringe inn forsert aldring. Tvert om har de ansvarlige selskapene forårsaket så store endringer i grunnen at en må ta høyde for skadeutvikling i årene som kommer. Den eneste måten sikrede blir skadefri er at armert betong og fliser på alle terrassene fjernes og bygges opp solid fra grunnen. Nest best er murmester N.s overslag til reparasjon.

Selskapet avviser ytterligere ansvar og anfører at det har bekreftet dekning for skader oppstått "plutselig". De resterende skadene faller utenfor forsikringens dekningsfelt. Det gjøres fradrag for egenandel ved enhver bruk av forsikringen. Selskapet kan ikke kreve regress for skader som selskapet ikke dekker. Det er forsikringstaker selv som må rette et krav mot skadevolder for sitt uforsikrede tap.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet har ytterligere ansvar for skader på terrassen.

Sekretariatet har i sin vurdering kommet til at selskapet ikke er ansvarlig for flere av skadene på terrassen og at selskapets kontantoppgjør er korrekt etter vilkårene. Sekretariatet har gitt følgende begrunnelse:

Er selskapet ansvarlig for flere av skadene på terrassen?

Spørsmålet er for det første om selskapet er ytterligere ansvarlig for skadene på din terrasse utover den del av skaden selskapet allerede har erkjent ansvar for.

Utgangspunktet ved vurderingen av selskapets ansvar er forsikringsavtalen med tilhørende vilkårspunkt. Det fremgår av vilkårene at forsikringen gjelder ved andre plutselige og uforutsette skader.

Det er den som krever erstatning som har bevisbyrden for at skadetilfellet er dekningsmessig etter vilkårene, jf. blant annet FinKN 2017-310. Det vil si at det er du som må sannsynliggjøre at det er tale om "plutselige og uforutsette" skader.

Formuleringen "plutselig" tilsier at skaden må oppstå raskt. I nemndspraksis er det lagt til grunn at skader som utvikler seg gjennom én dag, må regnes som "plutselig", og at skader som oppstår/utvikler seg over en lengre periode ikke omfattes av plutselighetsvilkåret, jf. bl.a. FinKN 2016-218 og 2017-375.

Sekretariatet kan ikke ta selvstendig stilling til byggtekniske spørsmål og vi må derfor legge til grunn det vi får opplyst av fagkyndige. Vi vil i det følgende oppsummere de fagkyndige vurderingene som er innhentet i saken.

Ifølge (Ls) rapport av 17.6.20 har knekte fliser på nivå 2 og 3 av terrassen sannsynligvis oppstått som følge av én sprengning. Sekretariatet forstår det slik at selskapet allerede har innvilget erstatning for disse skadene. Det fremgår videre av rapporten at indirekte skader/akselerert aldring med påfølgende setninger mest sannsynlig ikke er forårsaket av én spesifikk hendelse, men ved flere sprengninger. (L) konkluderer med at skader på nivå 1 av terrassen samt sprekker/riss i sementbasert fugemasse på alle nivåer av terrassen er indirekte skader som skyldes setninger.

Du har fremlagt en e-post fra sivilingeniør (H) med kommentarer til (Ls) rapport. Der påpekes det for det første at rapporten mangler opplysninger om at det har oppstått setninger og en glippe mellom teglstein og tørrmur på hushjørnet nærmest området med størst sprengningsaktivitet. Videre påpekes det at tørrmur har utglidninger og at deling av stein vitner om en kraftig ladning. Det fremgår at en av salvene har vært så kraftig at den har flyttet en tung benk og flere hagemøbler. Videre legges det til grunn at alle skadene med overveiende sannsynlighet skyldes én kraftig rystelse. Det vises til at kantskadene rundt kvadratet er tegn på at området samlet har vært hevet under en sprengningsbølge og at dette har medført knekk. Til (Ls) beskrivelse av setninger bemerkes det at det er vanskelig å se at slike skal oppstå helt lokalt av et slikt omfang uten at det også kan observeres setninger på øvrige konstruksjoner. Videre opplyses det at det ikke er registrert tegn til slike skader noen steder hverken innvendig, utvendig eller i fasader. Det konkluderes med at det vanskelig kan forstås at skadene ikke utelukkende stammer fra den kraftigste sprengningen som også forårsaket forflytninger av tunge gjenstander.

Selskapets takstmann har kommentert e-posten fra sivilingeniør (H). Der poengteres det at det å vektlegge flytting av løse gjenstander er vanskelig når vedkommende ikke vet om det er rystelser fra én eller flere salver eller andre årsaker til at gjenstanden ikke sto på sin vante plass. Videre skriver takstmannen at dersom det skulle være slik at benken flyttet seg flere meter som følge av én sprengning, er det merkelig at det kun var to gulvfliser i nærheten av benkens fot som sprakk. Takstmannen mener at det er mest sannsynlig at benken har flyttet seg som følge av flere rystelser fra flere salver. Videre bemerker takstmannen at han finner det vanskelig at en mur forankret til sokkel/fjell løfter seg som følge av én sprengning. Takstmannen konkluderer etter dette med at det er mer sannsynlig at oppfylte masser ikke har vært tilstrekkelig komprimert eller at det har vært utvasking av underliggende masser som har medført setninger i underlag, med påfølgende bruddkant på flislagt overflate mellom flytende plate og mur mot fjell.

Sekretariatet forstår de overnevnte uttalelsene slik at (L) mener at de knekte flisene på nivå 2 og 3 av terrassen har oppstått plutselig som følge av én sprengning, men at de øvrige skadene er setningsskader som ikke har oppstått plutselig. Ifølge (Hs) kommentarer stammer alle skadene fra én sprengning. I så fall vil alle skadene være å anse som "plutselige" skader. Ettersom selskapet har tatt utgangspunkt i (Ls) rapport ved erstatningsoppgjøret, forstår vi det slik at de skadene selskapet allerede har innvilget erstatning for er de knekte flisene på nivå 2 og 3 av terrassen.

Slik saken er fremlagt for sekretariatet mener vi at det ikke er tilstrekkelig sannsynliggjort at de øvrige skadene på terrassen har oppstått "plutselig". Som nevnt ovenfor er det du som har bevisbyrden for at skadene er dekningsmessige etter vilkårene. Det betyr dessverre at usikkerheten om skadenes utviklingstid går utover deg. Øvrige skader, utover de selskapet allerede har innvilget erstatning for, er etter sekretariatets syn ikke dekningsmessige under forsikringen.

For øvrig vises det til at vilkårenes pkt. 4.6 har unntak for skade som skyldes setninger.

Du anfører at takstmannens skadebeskrivelse er korrekt med unntak av at alle tre blomsterkassene er skadet. Det fremkommer av selskapets kalkyle at den inkluderer kr 2 000 til "blomsterkasse". Det er ikke klart for sekretariatet hvor mange blomsterkasser den aktuelle erstatningsposten omfatter. Slik saken er opplyst, kan vi imidlertid ikke se at det er dokumentert dekningsmessige skader utover de knuste flisene. Vi har derfor ingen bemerkninger hva gjelder oppgjøret etter skade på blomsterkassene.

Har selskapet innvilget korrekt erstatningsbeløp for de dekningsmessige skadene?

Selskapet har innvilget et erstatningsbeløp på kr 3 364. Vi forstår det slik at du er uenig i erstatningsbeløpets størrelse.

Det er vilkårene, og de oppgjørsregler som følger av disse, som er avgjørende for hva selskapet plikter å erstatte.

Selskapet har i tråd med vilkårenes pkt. 5 besluttet å utbetale erstatningen kontant. Det fremgår videre av pkt. 5 at erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon til samme – eller vesentlig samme – stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen.

Slik saken er opplyst, kan flisene på nivå 2 og 3 av terrassen føres tilbake til samme eller vesentlig samme stand som umiddelbart før skaden inntraff slik det fremgår av selskapets kalkyle. Dersom du mener det motsatte er det du som må dokumentere det.

Du har fremlagt et pristilbud fra murmester N hvor utbedring av terrassen er beregnet til kr 34 000 eks. mva. Videre er utbedring av skadet betong beregnet å koste mellom kr 12 500–100 000 inkl. mva. Slik vi forstår pristilbudet, omfatter det mer enn utbedring av de dekningsmessige skadene på flisene. Vi kan for øvrig ikke se at pristilbudet dokumenterer at den dekningsmessige skaden ikke kan utbedres slik det fremgår av selskapets kalkyle.

Det følger av vilkårenes pkt. 5 at kontanterstatningen ikke kan overstige det beløp selskapet ville ha betalt for reparasjon. I henhold til selskapets kalkyle er det beløpet selskapet hadde måttet betale for reparasjon av den dekningsmessige skaden kr 8 964. Etter fradrag av egenandelen på kr 6 000 (minus din opptjente fordel på kr 400) har selskapet innvilget et erstatningsbeløp på kr 3 364 eks. mva. Selskapet har følgelig innvilget korrekt erstatningsbeløp for de dekningsmessige skadene.

Ut fra korrespondansen mellom partene ser vi at du tidligere har anført at du ikke skal betale egenandel. Du har i den sammenheng vist til at den som var ansvarlig for sprengingen eller deres forsikringsselskap skal dekke kostnadene.

Ifølge vilkårenes pkt. 5.8 fratrekkes en egenandel som angitt i forsikringsbeviset i erstatningsoppgjøret. Det fremgår av ditt forsikringsbevis at du har en egenandel på kr 6 000. Formuleringen "i erstatningsoppgjøret" tilsier at egenandelen skal trekkes i ethvert oppgjør hvor sikrede får dekket skader under forsikringen, uavhengig av hvem som er ansvarlig for skadene.

Nemnda slutter seg til sekretariatets begrunnelse og resultat.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).